

et oppidorum proconsulibus et consulibus mandamus, ut hanc constitutionem nostram in civitatibus ac¹ oppidis et apud ecclesias parochiales diebus festis per publicam proclamationem ad universorum, quorum interest, notitiam denuntiari faciatis. Vos vero palatini et capitanei in custodiendo et pervestigando, ne quis eandem constitutionem nostram transgrediatur, curam et diligentiam omnem una cum theloneatoribus^m, quos vobis ad hanc curam et custodiam adiungimus, adhibeatis; et quoscumque offenderitis vel deprehenderitis in invectione et venditione aliquarum rerum ex praedictis contra hanc ipsam inhibitionem nostram excessisse, easdem res pro fisco nostro regio capiat et pro nobis fideliter et integre conservetis sub poenis contra capitaneos et officiales negligentes statutis¹. Et pro gratia nostra non aliter facturi.

Datum Cracoviae, die sanctae Priscae virginis anno Domini millesimo vigesimo quarto [18 I 1524], regni nostriⁿ anno decimo septimo^o. Ad mandatum Regiae Maiestatis proprium.

V. OCCLUSIO VIAE MERCATORIBUS IN SLESIAM ET MARCHIAM^a

Sigismundus ^bDei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae Prussiaeque etc. dominus et haeres^b. universis et singulis principibus, tam spiritualibus, quam saecularibus, reverendissimis ac reverendis in Christo patribus et dominis archiepiscopis, episcopis, necnon magnificis, generosis, nobilibus, famatis et providis, palatinis, castellanis, capitaneis, tenutariis, terrigenis, nobilibus, officialibus et eorum vicesgerentibus, civitatumque et oppidorum, tam nostrorum quam quorumcunque subditorum nostrorum magistris civium necnon consulibus, civibus, oppidanis et eorum communitatibus, et generaliter omnibus subditis nostris spiritualibus et saecularibus, cuiuscunque status, sexus, conditionis et praecminentiae in regno nostro existentibus, sincere et fidelibus nobis dilectis, salutem et gratiam nostram regiam. Sincere et fideles dilecti!

[1]. Manifestum vobis et cuilibet vestrum facimus per praesentes, quia nos partim ipsi considerantes, partim per subditos nostros edocti quae intrinsecus regnum et subditos nostros atterunt, exinaniant et vicinis quibusdam in praedam et vilipendium redigunt, ac ea sistere et frenare volentes, quibus stantibus etiam absque ullo externo hoste facile regnum deficere ac in praeeceps venire possit, simulac nobiscum reputantes varias ac multiplices iniurias et gravamina, quae ex Slesia et Marchia regno et subditis nostris inferuntur, praesertim moneta Swidnicensis, quae longo tempore in magna copia in regnum nostrum inferebatur ac etiam nunc^c infertur cum maximo detrimento subditorum nostrorum et reipublicae ipsius regni nostri et ad quam prohibendam, cum per hoc omne tempus nihil operae et studii praetermiserimus¹, nec quicquam tamen proficere potuerimus, ac proinde nullum aliud remedium ad eam ipsam monetam sistendam restare videntes, quam omne commercium cum ea tota vicinia prohibendum, de consilio universi senatus et instantia

¹ et MK₁.

^m theloneatoribus MK₁.

ⁿ WMK₁: vero.

^o WMK₁ błędnie: anno XVIII.

^a Przyjmując za podstawę wydania druk urzędowy z 1524 r. (por. wyżej uwagi wstępne do tegoż sejmiku, tekst przypis 11), uwzględniamy jedynie odmianki zawarte w dwu miejscach w MK₁, t. 37, k. 549-550, gdzie konstytucja ta nosi tytuł: Inhibitio im Slesiam et Marchiam, oraz: w MK₂, t. 36, s. 825-828, gdzie konstytucja ta nosi tytuł: Inhibitio itinerum in Slesiam.

^{b-b} WMK₁ i MK₂ ta część została opuszczona.

^c Brak w MK₁.

¹ Por. wyżej konstytucje sejmiku radomskiego 1505 r., I, art. 19 (De pretio rerum venalium per palatinos constituendo); konstytucje sejmiku koronacyjnego krakowskiego 1507 r., I, art. 12; konstytucje sejmiku piotrkowskiego 1512 r., II (Constitutio de officiis capitaneis incumbentibus diligenter exequendis).

¹ Por.: Edictum de moneta Swidnicensi e regno bannienda et eliminanda aliaque moneta falsa in terris Silesiae excussa vitanda, z 21 maja 1518 r. (CIP, t. III, nr 200, s. 367-369), Edictum de moneta Swidnicensi e regno terrisque Prussiae ac Mazoviae bannienda et eliminanda, z 10 marca 1521 (ibidem, nr 246, s. 617-619) oraz powtórzenie tegoż z 6 października 1522 (ibidem, nr 274, s. 669-671), 10 czerwca 1523 (ibidem, t. IV, nr 7, s. 15-20) i z 5 września 1523 (ibidem, nr 10, s. 30-32).

regnicolarum nostrorum omnia itinera in Slesiam et Marchiam inhibenda duximus et praesentibus litteris a festo Resurrectionis Domini proximo [27 III 1524] ad decennium inhibemus.

[2]. Ac ut eadem inhibitio nostra suum debitum sortiatur effectum, vobis omnibus et singulis supradictis, cuiuscunque ordinis et conditionis existentibus, strictissime mandamus, ut ab ipso festo Resurrectionis Domini proxime futuro nemo audeat ad decem annorum decursum in Slesiam et Marchiam res vel merces aliquas, tam grandes, quam exiguas, cuiuscunque qualitatatis fuerint, praeterquam sal nostrum regium vehere et inferre, sed nec ad alias quoque quascunque remotiores partes easdem res et merces de regno nostro per ipsam Slesiam aut Marchiam ducere.

[3]. Et boves etiam ad aliqua alia loca extra ipsum regnum nostrum, praeterquam ad ea, quae per alias litteras nostras universales designabuntur et notificabuntur omnibus², pellere quovis modo, praetextu vel colore praesumat, nedum sub amissione ipsorum boum merciumque et rerum, quas contra praesentem inhibitionem nostram de regno nostro eduxerit, verum etiam bonorum suorum omnium confiscatione.

[4]. Liberum autem esse debet marcatoribus aliisque hominibus ex Slesia et Marchia et ex aliis extraneis quibuscunque partibus ad civitates et oppida regni nostri, ad ea videlicet, ad quae ab antiquo ire consueverant, cum rebus et mercibus suis quibuscunque venire et ibidem emere aut vendere, resque et negotiationes suas ac alias actiones licitas cum nostris subditis exercere, et contra e regno libere cum bobus, rebus et mercibus, solutis datiis et teloneis debitis, exire.

[5]. Subditis vero^d nostris licebit ad alias provincias et regna, praeterquam ad Slesiam et Marchiam, res et merces quascunque de regno transmittere et ducere, dummodo illas per ipsam Slesiam et Marchiam non transmittant, nec duci aut vehi faciant.

Proinde vobis locorum capitaneis ac proconsulibus et^e consulibus civitatum et oppidorum severe praecipimus, ut hanc nostram constitutionem ac edictum ubique in omnibus locis publicis, ad quae homines frequenter convenire solent, denuntiari et proclamari faciatis, ne aliquis ignorantiam praetendens aliquid contra eam constitutionem nostram committat. Vos vero capitanei in custodiendis et pervestigandis locis omnibus ac itineribus, ne quis eandem inhibitionem nostram transgrediatur, curam et diligentiam omnem adhibeatis, et quoscunque offenderitis vel deprehenderitis in minima quaque re contra hanc ipsam inhibitionem nostram excessisse, illius res et ipsummet capiat et usque ad instructionem et documentum nostrum detineatis, sub poenis contra capitaneos et officiales negligentes statutis³. Et pro gratia nostra non aliter facturi.

Datum Cracoviae, die sanctae Priscae virginis anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo quarto [18 I 1524], regni^f nostri anno ^gdecimo septimo^g. Ad mandatum Regiae Maiestatis proprium.

VI. SUBLATIO IMMUNITATUM ANTIQUI TELONEI AD QUINQUENNium^a

Sigismundus ^bDei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae Prussiaeque etc. dominus et haeres^b, universis et singulis principibus, tam spiritualibus quam saecularibus,

^d etiam MK₁.

^e ac MK₁.

^f regni vero MK₁.

^{g-g} w MK₁ błędnie: decimo octavo.

^a Przyjmując za podstawę wydania druk urzędowy z 1524 r. (por. wyżej uwagi wstępne do tegoż sejmu, tekst i przypis 12), uwzględniamy jedynie odmianki zawarte w dwu wpisach do Metryki Koronnej: MK₁, t. 37, k. 547-547v, gdzie konstytucja ta nosi tytuł: *Suspensio libertatis ab antiquo theloneo*, oraz MK₂, t. 36, s. 824-825, gdzie konstytucja ta nosi tytuł: *Suspensio libertatum ab antiquo theloneo*.

^{b-b} W MK₁ i MK₂ opuszczone.

² Por.: *Ordinatio camerarum ad exigenda a civitatibus et oppidis regni thelonea antiqua institutarum*, z 23 marca 1524 r., CIP, t. IV-1, nr 20, s. 76-79.

³ Por. wyżej konstytucje sejmu radomskiego z 1505 r., I, art. 19 (De pretio rerum venalium per palatinos constituendo); konstytucje sejmu koronacyjnego krakowskiego z 1507 r., I, art. 12; konstytucje sejmu piotrkowskiego 1512 r., II (Constitutio de officiis capitaneis incumbenibus diligenter exequendis).